

29 januari 2023 (4de zondag van het jaar)

Anton Milh o.p.

Beste zusters en broeders,

Misschien kent u ‘Loslopend wild’ wel. Twee van mijn favoriete personages uit dit Tv-programma zijn “bomma Berchem” en “bomma Wilrijk”, twee grootmoeders die elkaar de loef proberen af te steken om beter te staan bij de kleinkinderen. En hoe we het ook draaien of keren, we hebben allemaal wel een beetje van die “bomma – of bomp – Berchem of Wilrijk” in ons. Een lichte vorm van jaloezie, een drang tot wedijver... het is o zo menselijk. Die persoon is wel heel dik met iemand bij wie ik eigenlijk op een goed blaadje zou willen staan – en meteen vind ik hem of haar al minder sympathiek. Deze of gene kan het wel heel goed uitleggen, met veel grappen – spontane reactie: pas maar op jongen of meisje, ge zult u niet overal kunnen uitkletsen. Een collega boekt een professioneel succes – ik feliciteer hem of haar, maar het is niet van harte. Enzovoort, enzovoort. De kerkvaders en de middeleeuwse theologen wisten goed waar deze jaloerse, nodeloos competitieve drang van de mens vandaan komt: deze wortelt in de *superbia*, de trots of de hoogmoed, de moeder of vader aller zonden. De moeder of vader aller zonden, want het is de zonde die de engel Satan ten val bracht: uit trots dacht hij immers zo groot te kunnen worden als God zelf, en zelfs groter, hij dacht God van de hemeltrone te kunnen stoten. De moeder van alle zonden, zodat de heiligen die deze overwonnen hebben – zoals Franciscus van Assisi – in de kerk in het bijzonder vereerd worden. Franciscus had elk greintje hoogmoed uit zichzelf gebannen, wilde op

geen enkel punt “meer” of de “meerdere” zijn, maar enkel “minder” of de “mindere”, en de broeder worden van de allerminsten. En net daarom ontvangt hij, paradoxaal genoeg, vandaag verering in onze kerk.

Die paradox van *less is more* heeft Friedrich Nietzsche in de negentiende eeuw aangeklaagd: hij stelde dat door van de zwakken de sterken te maken, het christendom in de eerste eeuwen de heersende Grieks-Romeinse cultuur op z'n kop had gezet, u weet wel, cultuur van atleten en soldaten. Zo heeft het christendom niet enkel een omkering van waarden, maar zelfs een waardenverlies teweeggebracht, aldus Nietzsche, want sterkte wordt niet meer gewaardeerd voor wat het is. Het zijn de slaven die het nu voor het zeggen hebben. En sommige christenen vandaag zijn het eigenlijk met Nietzsche eens. Zij zouden wat graag een Hercules- of Rambo-versie van Jezus willen, een gespierd christendom, *muscular Christianity*, een christendom dat ons opnieuw identiteit geeft en een wal kan opwerpen tegen alle vreemde, als bedreigend ervaren invloeden.

Als wij de Schrift vandaag lezen, is dit echter geen optie. Sint Paulus, wiens bekering we deze week vierden, spreekt duidelijke taal: wat voor de wereld dwaas, zwak, van geringe afkomst is, net dat heeft God uitverkoren. Maar Hij heeft dit niet gedaan om het zwakke te verheerlijken, uit ressentiment tegenover het sterke – nee, hier heeft Nietzsche de Schrift niet goed begrepen. Jezus is niet afgedaald tot in het diepste van ons menszijn, met z'n lijden en dood, om dit lijden en die dood te verheerlijken, als zijnde op zich waardevol. Nee, Hij is tot daar afgedaald, God heeft zichzelf tot daar ontledigd, om ons te laten zien dat er ook doorheen en voorbij lijden en dood een weg ten leven is, een weg die ons geopend is door Jezus' verrijzenis. Het christendom is geen doloristische godsdienst, maar daarentegen één die volop kiest voor het leven, wars van lijden en dood.

God heeft een omkering der waarden tot stand gebracht in Jezus, jazekeer, maar dus niet om in de plaats van sterkte nu zwakte te verheerlijken. Gods doel was dat hierbij niemand meer zich zou roemen op zichzelf, aldus Paulus. Op zovele punten wil de mens stiekem de beste zijn, als het moet ten koste van anderen. De jaloezie, de concurrentiedrift, de trots, de *superbia* zit in ons allen. Ook bij de armen en de zwakken, niet enkel bij de *Wolf of Wall Street*. Maar dat God mens is geworden, en

zo onze mensheid van binnenuit heeft verlost, daar heeft niemand van ons verdienste aan. Daar kan niemand van ons zich op beroemen. Dat kan door geen heerser geclaimd worden. Maar dat is zoals de heilige Augustinus zei: *gratia gratis data*, genade gratis en voor niets gegeven, van God uit liefde voor de mens. En van die genade mogen wij zo meteen tijdens deze eucharistie getuigen zijn. Amen.